

Beste Daan,

Heel veel IT-projecten bij de overheid mislukken gedeeltelijk of geheel en dat kost ongelooflijk veel geld. En er is nog veel meer mis met de IT bij de overheid. Helemaal waar. De overheid heeft daarom een IT-Deltaplan nodig. Niet waar.

Met het oog op de vele IT-problemen die er onmiskenbaar zijn bij de overheid is een Deltaplan een heerlijke oplossing die ambitie en daadkracht uitstraalt. In de jaren '50 en '60 heeft Nederland korten metten gemaakt met de risico's van overstromingsrampen door alle dijken die er toe deden op deltahoogte te brengen en alle gevaarlijke zeegaten af te sluiten. Een stormvloedramp als in 1953 werd daarmee praktisch uitgesloten. Zoiets doen op IT-gebied zou geweldig zijn.

Maar de schijn bedriegt hier. Het gevaar van de zee is groot, maar kan worden gemodelleerd en doorgerekend. De problematiek van IT en IT-projecten bij de overheid is divers, een veelkoppig monster en niet te modelleren of door te rekenen. Een van de reacties gebruikt de term *wicked problem*, en terecht. Je kunt ook zeggen: het is te groot om als één probleem te worden benoemd. Probeer het dan ook niet als één probleem aan te pakken.

Terecht stel je vast dat het IT-bouwwerk van de overheid grotendeels organisch gegroeid is. Dat is een belangrijke constatering die de kern van de zaak aangeeft. Maar er is meer: het IT-bouwwerk (als het al één bouwwerk is) zal organisch blijven groeien. Net als politieke besluitvorming, internationale samenwerking en wereldwijde handel zal de IT van de overheid zich geleidelijk ontwikkelen langs lijnen die niet te voorspellen zijn. De eerstgenoemde verschijnselen en nog heel veel andere bepalen namelijk welke IT de overheid in de loop van de tijd nodig heeft en gaat gebruiken. Als je je dat realiseert kies je niet voor een groot Deltaplan dat de bestaande IT van de overheid stroomlijnt, gevaarlijke projecten opruimt en veilige beddingen geeft aan nieuwe projecten. Nee, je kiest voor aanpakken op die punten die de overheid, burgers en bedrijven nú echt verder helpen.

Denk even aan de actuele kwestie van de toeslagendossiers. De bewindspersonen die over de toeslagenkwestie gaan geven feitelijk aan dat inzicht geven hierin (en dan heb ik het nog niet eens over digitaal inzicht) bijna een Deltaplan op zich vereist bij de Belastingdienst. Dan is het niet zinvol over een IT-Deltaplan te spreken dat de problematiek van dit traject en nog tientallen andere van soortgelijke omvang raakt, zo niet omvat. De IT-projecten van de overheid zijn namelijk niet moeilijk door de IT maar door de complexe politieke, bestuurlijke en operationele context ervan.

Mijn conclusie: wees praktisch. Er zijn in de dienstverlening van de overheid en de interactie tussen overheid, burgers en bedrijven genoeg gebieden die met een goede afbakening en gerichte aanpak geschikt zijn om in enkele jaren tot een resultaat te leiden dat staat en ons digitaal verder helpt. Ik noem er maar een als voorbeeld: één digitale identificatiemethode die burgers en bedrijven afhelpt van de wirwar aan gebruikersnamen, pasjes, wachtwoorden en pincodes die we moeten gebruiken in alles wat we digitaal doen. Zet daar maar eens een Deltaplan op!

Paul Buis, business/ICT-architect, pjhmbuis@gmail.com